

Hem iman ve hakikat noktasında bu çeşit merakların büyük zararları var.

Hem iman ve hakikat noktasında bu çeşit merakların büyük zararları var. Çünkü gaflet verecek ve dünyaya boğduracak ve hakiki vazife-i insaniyeti ve âhireti unutturacak olan en geniş daire ise siyaset dairesidir. Hususan böyle umumî ve mücadele suretindeki hâdiseler, kalbi de boğuyor. Güneş gibi bir iman lâzım ki her şeyde, her vaziyette, her bir harekette kader-i İlahî ve kudret-i Rabbaniyenin izini, eserini görsün tâ o zulm-ü zulmette kalp boğulmasın, iman sönmesin; akıl, tabiat ve tesadüfe saplanmasın.

Hattâ ehl-i hakikat, hakikat ve marifetullahı bulmak için kesret dairelerini unutmaya çalışıyorlar tâ kalp dağılmasın ve lüzumlu ve kıymetli şeye sarf etmek lâzım gelen merakı, zevki, şevki lüzumsuz fânî şeylerde telef olmasın.

Hattâ bu ehemmiyetli sırdandır ki din düsturlarının bir hâdimi olmak cihetinde güneş gibi imanlar taşıyan bir kısım sahabeler ve onlara benzeyen mücahidînden, selef-i salihînden başka siyasetçi, ekserce tam müttaki, dindar olamaz. Tam ve hakiki dindar, müttaki olanlar siyasetçi olmazlar. Yani maksad-ı aslî siyasetini yapanlarda, din ikinci derecede kalır, tebeî hükmüne geçer. Hakiki dindar ise “Bütün kâinatın en büyük gayesi ubudiyet-i insaniyedir.” diye siyasete aşk-ı merak ile değil; ikinci, üçüncü mertebede onu dine ve hakikate âlet etmeye –eğer mümkünse– çalışabilir. Yoksa bâki elmasları, kırılacak âdi şişelere âlet yapar.

Elhasıl: Nasıl ki sarhoşluk, hakiki vazifelerden gelen elemeleri ve ihtiyaçları sarhoşlukla muvakkaten unutturduğu cihetle, menhus ve kısa bir zevk verir; öyle de böyle fânî boğuşmaları ve hâdiseleri merakla takip etmek, bir nevi sarhoşluktur ki hakiki vazifelerden gelen ihtiyacat ve yapmamaktan gelen teellümatı muvakkaten unutturduğu için menhus bir zevk verir. Veya tehlikeli bir yeise düşüp **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ** âyetindeki emr-i İlahîye muhalefet eder, tokada müstahak olur. Veya **لَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ** olan şiddetli tehdid-i İlahî tokadına mazhar olur; zalimlerin zulümlerine hasbî olarak manen iştirak eder; bi'l-istihkak cezasını da dünyada, âhirette çeker.

Yalnız ehemmiyetli bir endişe ve bir teselli kalbime geliyor ki: Bu geniş boğuşmaların neticesinde Eski Harb-i Umumî'den çıkan zarardan daha büyük bir zarar, medeniyetin istinadı, menbaı olan Avrupa'da deccalane bir vahşet doğurmasıdır. Bu endişeyi teselliye medar; âlem-i İslâm'ın tam intibahıyla ve Yeni Dünya'nın, Hristiyanlığın hakiki dinini düstur-u hareket ittihaz etmesiyle ve âlem-i İslâm'la ittifak etmesi ve İncil, Kur'an'a ittihat edip tabi olması, o dehşetli gelecek iki cereyana karşı semavî bir muavenetle dayanıp inşaallah galebe eder.

Umum kardeşlerime birer birer selâm. Gelen veya geçen Leyle-i Kadirlerinizi tebrik ederiz.